

30/2026 - Z

15. 04. 2026

M E S T O Š U R A N Y
M E S T S K É Z A S T U P I T E Ľ S T V O V Š U R A N O C H

Názov predkladaného materiálu č. 19 :

Návrh
na utvorenie volebného obvodu a určenie počtu poslancov v ňom pre voľby
do orgánov samosprávy obcí v roku 2026 v meste Šurany
a určenie rozsahu výkonu funkcie primátora mesta Šurany
na funkčné obdobie 2026 - 2030.

NÁVRH NA UZNESENIE

Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch

A. - s c h v a ľ u j e

v súlade s ustanoveniami § 166 ods. 2 a 3 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre voľby do orgánov samosprávy obcí v roku 2026 v meste Šurany utvorenie **jedného volebného obvodu.**

B. - u r č u j e

v súlade s ustanovením § 11 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov počet poslancov Mestského zastupiteľstva Šurany na volebné obdobie 2026 - 2030 v **počte 12 poslancov.**

C. - u r č u j e

v súlade s ustanovením § 11 ods. 4 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov na volebné obdobie 2026 – 2030 úväzok na výkon funkcie primátora mesta Šurany v **rozsahu 100 % /plný úväzok/**

- bez pripomienok
- s pripomienkami

poslancov Mestského zastupiteľstva v Šuranoch v zmysle predlohy.

Spracovala:

PhDr. Mária Huslicová, v. r.
vedúca oddelenia pre veci organizačné a správne
Mestského úradu Šurany

Dátum spracovania: 16. 03. 2026

Predkladá:

Mgr. Marcel Filaga, v. r.
primátor mesta Šurany

Dátum predloženia: 15. 04. 2026

Dôvodová správa

Voľby do orgánov samosprávy obcí sa podľa § 181 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov /ďalej len „volebný zákon“/ konajú v posledných 21 dňoch ich volebného obdobia. Voľby do orgánov samosprávy obcí pre volebné obdobie 2022 - 2026 sa konali 29. októbra 2022.

Podľa § 166 ods. 3 volebného zákona Mestské zastupiteľstvo Šurany určí volebné obvody a počet poslancov v jednotlivých volebných obvodoch.

Počet poslancov upravuje § 11 ods. 3 písm. f/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Dňa 13. 05. 2025 bolo z Kancelárie verejného ochrancu práv primátorovi mesta doručené „Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení“. Cieľom prieskumu bolo dodržiavanie rovnosti volebného práva pri tvorbe volebných obvodov vo voľbách do Mestského zastupiteľstva Šurany /ďalej len „zastupiteľstvo“/. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že uzneseniami zastupiteľstva prijatými v roku 2018 a 2022 na vytvorenie volebných obvodov boli porušené základné práva obyvateľov mesta Šurany, ako aj kandidátov do zastupiteľstva na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

V rokoch 2018 a 2022 určilo zastupiteľstvo 4 volebné obvody, v ktorých sa vyskytli percentuálne rozdiely medzi jednotlivými obvodmi, teda reálne rozdiely v priemernom počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v jednotlivých volebných obvodoch v meste Šurany, ktoré presiahli maximálne prípustné odchýlky, t. j. **15 %**.

To znamená, že zastupiteľstvo určilo volebné obvody a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva v rozpore s požiadavkou primeranosti podľa § 166 ods. 1 volebného zákona a v rozpore s ústavným princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj v rozpore s čl. 25 písm. b) paktu o občianskych a politických právach.

Uznesením č. 24/2025 – Z, bod XXII. zo dňa 18.06.2025 zastupiteľstvo schválilo „prijat' opatrenie pre nasledujúce voľby poslancov obecných zastupiteľstiev v znení: Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch určí volebné obvody a počet poslancov v súlade so zákonom č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, aby na každého poslanca zastupiteľstva, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov alebo s maximálne prípustnou odchýlkou 15 %“.

Pre určenie, či sú volebné obvody primerane veľké k počtu ich obyvateľov je potrebné určiť priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v meste, t. z., že sa počet obyvateľov mesta Šurany vydolí počtom poslaneckých mandátov, vznikne koeficient, ktorým sa vydedia počty obyvateľov mesta Šurany v jednotlivých obvodoch.

Počet obyvateľov k 16.03.2026 bol 8 965.

Pri zachovaní 4 volebných obvodov a 13 poslaneckých mandátov je koeficient **690 obyvateľov na jeden poslanecký mandát.**

Počet obyvateľov a poslancov vo volebných obvodoch:

	obyvatelia	Poslanci
celkový počet	8 965	13
volebný obvod č. 1	6 141	9
volebný obvod č. 2	1 154	2
volebný obvod č. 3	823	1
volebný obvod č. 4	847	1

Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlka určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch by bol nasledovný:

	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom /koeficient/	690	100,00 %
volebný obvod č.1	682	98,84 %
volebný obvod č.2	577	83,62 %
volebný obvod č.3	823	119,27 %
volebný obvod č.4	847	122,75 %

Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi /rozdiel medzi odchýlkami/

volebné obvody č. 1 a č. 2	15,22 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	20,43 %
volebné obvody č. 1 a č. 4	23,91 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	35,65 %
volebné obvody č. 2 a č. 4	39,13 %
volebné obvody č. 3 a č. 4	3,48 %

Z číselných údajov vyplýva, že percentuálne odchýlky v počte obyvateľov pripadajúceho na jedného poslanca zastupiteľstva presahuje maximálnu prípustnú odchýlku.

Dňa 04.03.2026 bola z Kancelárie verejného ochrancu práv primátorovi mesta opätovne doručená „Žiadosť o prijatie opatrení a o zaslanie uznesení“, v ktorej pripomenul potrebu úpravy volebných obvodov v zmysle oznámenia z mája 2025. Táto úprava má za cieľ zabezpečenie rovnosti volebného práva pri vytváraní volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva.

Vzhľadom na uvedené navrhujem pre volebné obdobie 2026 - 2030 **utvoriť jeden volebný obvod** pre voľby do orgánov samosprávy obcí v meste Šurany s určeným **počtom poslancov 12**.

Významnou zmenou v prospech posilnenia reprezentatívnej demokracie bude zrušenie volebných obvodov, **všetci obyvatelia tak môžu voliť zo všetkých kandidátov**, ktorí budú najlepšie reprezentovať ich záujmy v zastupiteľstve.

Podľa § 11 ods. 4 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov mestské zastupiteľstvo určí najneskôr 90 dní pred voľbami na celé funkčné obdobie rozsah výkonu funkcie starostu, t. j. určí veľkosť úväzku starostu.

Pre volebné obdobie 2026 -2030 navrhujem určiť úväzok na výkon funkcie primátora mesta Šurany **v rozsahu 100 %** /plný úväzok/.

Mgr. Marcel F i l a g a, v. r.

primátor mesta Šurany

Mesto Šurany

Mgr. Marcel Filaga

primátor

Ul. Námestie hrdinov č. 1

942 01 Šurany

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

2870/2024/KVOP

4058/2026

Vybavuje/linka

Mgr. Karpátiová

02/323 63 773

Bratislava

04.03.2026

Žiadosť o prijatie opatrení a o zaslanie uznesení

Vážený pán primátor,

v máji 2025 som Vám doručil *Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzvu na prijatie opatrení*, sp. zn. 2870/2024/KVOP v súvislosti s **prieskumom dodržiavania rovnosti volebného práva pri určovaní volebných obvodov vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev**.

V oznámení som konštatoval, že tým, ako boli vo Vašom meste (resp. obci alebo mestskej časti) vytvorené volebné obvody **vo voľbách do obecného, resp. mestského alebo miestneho zastupiteľstva** (ďalej len „zastupiteľstvo“) **boli porušené** základné práva obyvateľov, ako aj kandidátov do zastupiteľstva na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Týmto oznámením som tiež navrhol prijatie opatrení na odstránenie stavu porušujúceho základné práva a slobody.

Týmto listom zastupiteľstvu pripomínam potrebu úpravy volebných obvodov v zmysle môjho oznámenia z mája 2025. Táto úprava má za cieľ zabezpečenie rovnosti volebného práva pri vytváraní volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva. **Zároveň Vás chcem informovať, že navrhnutú úpravu volebných obvodov pred nadchádzajúcimi voľbami budem sledovať a vyhodnocovať.**

V prípade neprijatia navrhnutých odporúčaní využijem svoje zákonné oprávnenia a v záujme ochrany základných práv a slobôd podám príslušnej prokuratúre návrh na prieskum zákonnosti uznesenia zastupiteľstva, ktorým by došlo k opätovnému určeniu volebných obvodov protiústavným spôsobom, vrátane návrhu na prípadné podanie žaloby pred príslušnými správnymi súdmi.

Nakoľko budem preskúmať aj utvorenie volebných obvodov pre nadchádzajúce voľby do zastupiteľstva, dovoľujem si Vás zároveň **vyzvať¹ na predloženie** nasledujúcich informácií, listín a vysvetlení:

- 1. zaslanie kópií uznesení** zastupiteľstva, ktorými stanovilo celkový počet poslancov zastupiteľstva a určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva **pre tohtoročné voľby do zastupiteľstva**;
- 2. uvedenie celkového počtu obyvateľov** mesta Šurany, z ktorého vychádzalo zastupiteľstvo pri prijímaní uznesenia podľa bodu 1.;
- 3. uvedenie počtu obyvateľov** mesta Šurany **v jednotlivých volebných obvodoch**, z ktorých vychádzalo zastupiteľstvo pri prijímaní uznesenia podľa bodu 1.;
- 4. uvedenie akýchkoľvek ďalších informácií alebo vysvetlení**, ak to považujete za potrebné.

O zaslanie vyžiadaných informácií a listín Vás chcem požiadať v lehote **do 5 dní odo dňa prijatia uznesenia, ktorým zastupiteľstvo určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva pre tohtoročné voľby do zastupiteľstva**. Vaše stanovisko očakávam v uvedenej lehote k sp. zn. 2870/2024/KVOP.

Za prijatie mojich odporúčaní a poskytnutie požadovaných informácií Vám vopred ďakujem.

S pozdravom

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv

¹ Podľa ustanovení § 17 ods. 1 písm. b), § 17 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 22 ods. 2 a § 27a ods. 2 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.

MESTO ŠURANY

Námestie hrdinov 1, 942 01 Šurany
IČO: 00309311, DIČ: 2021060800

**Kancelária verejného ochrancu práv
JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.
Grösslingová 35
811 09 Bratislava**

Váš list číslo/zo dňa
Org/36/2024-3503/2024
13.05.2025

Naše číslo
PRIM/29/2025-13622/2025

Vybavuje/linka
Mgr. Marcel Filaga
035/6500 105

Šurany
20.06.2025

Vec

Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení - odpoveď

Dňa 13.05.2025 bol mestu Šurany doručený list z Kancelárie verejného ochrancu práv, označený ako „Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení“. Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 564/2001 Z.z. o verejnom ochrancovi práv je orgán verejnej správy povinný do 20 dní od doručenia výzvy na prijatie opatrení oznámiť verejnému ochrancovi práv svoje stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia.

Dokument „Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení“ bol predložený na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Šuranoch, ktorého zasadnutie sa konalo dňa 18.06.2025. Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch Uznesením číslo 24/2025-Z bod XXII. vzalo na vedomie obsah dokumentu a schválilo prijať opatrenie pre nasledujúce voľby poslancov obecných zastupiteľstiev v znení: „Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch určí volebné obvody a počet poslancov v súlade so zákonom č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, aby na každého jedného poslanca zastupiteľstva, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov alebo s maximálne prípustnou odchýlkou 15%“.

S pozdravom

Mgr. Marcel Filaga
primátor mesta Šurany

Príloha:

Výpis Uznesenia č. 24/2025-Z bod XXII.

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO ŠURANY

Číslo: XXIV./2025-Z

V Šuranoch dňa 18.06.2025

V Ý P I S

uznesenia zo zápisnice Mestského zastupiteľstva v Šuranoch z **XXIV. zasadnutia konaného dňa 18. júna 2025 o 14.00 hodine**. Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch prijalo toto

U Z N E S E N I E

číslo 24/2025-Z

XXII.

Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch

I. b e r i e n a v e d o m i e

obsah dokumentu „Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení“ doručenom mestu Šurany z Kancelárie verejného ochrancu práv.

II. s c h v a ľ u j e

prijat' opatrenie pre nasledujúce voľby poslancov obecných zastupiteľstiev v znení:
Mestské zastupiteľstvo v Šuranoch určí volebné obvody a počet poslancov v súlade so zákonom č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, aby na každého jedného poslanca zastupiteľstva, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov alebo s maximálne prípustnou odchýlkou 15%.

- bez pripomienok
poslancov Mestského zastupiteľstva v Šuranoch v zmysle predlohy.

III. u k l a d á

1. Mestskému úradu Šurany poskytnúť potrebnú súčinnosť pri plnení prijatého opatrenia
Termín: v zmysle lehoty určenej Ministerstvom vnútra SR po vyhlásení ďalších volieb do orgánov samosprávy obcí.
2. Mestskému úradu Šurany zaslať Kancelárii verejného ochrancu práv oznámenie o prijatých opatreniach.
Termín: ihneď po odsúhlasení Mestským zastupiteľstvom v Šuranoch.

Hlasovanie poslancov MsZ Šurany:

Počet poslancov: 13

Prítomní: 10

Za: 10

Mgr. Dušan Rampašek, Ing. Miroslava Zahoráková, Ing. Mgr. Alžbeta Danielová, Pavol Cvik, Ing. Igor Bartovič, MUDr. Daša Vizslayová, PhD., MUDr. Ján Kanás, Ing. Marcel Rosina, MBA, Miroslav Žvach, JUDr. Lucia Filagová

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Neprítomní: 3

Karol Németh, Ing. Róbert Polák, Radoslav Šťuha

Nehlasoval: 0

Za správnosť: Mária Černáková

Mgr. Marcel FILAGA
primátor mesta Šurany

Mesto Šurany
Mgr. Marcel Filaga
primátor
Ul. Námestie hrdinov č. 1
942 01 Šurany

Váš list číslo/zo dňa
Org/36/2024-3503/2024
19.03.2024

Naše číslo
2870/2024/KVOP
7236/2025/2025

Vybavuje/linka
Mgr. Karpátiová
02/323 63 773

Bratislava
13.05.2025

Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení

Vážený pán primátor,

dňa 05.02.2024 som na základe § 13 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“) začal konanie z vlastnej iniciatívy. Toto konanie je zamerané na **dodržiavanie rovnosti volebného práva pri tvorbe volebných obvodov vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev** (ďalej len „zastupiteľstvo“).

Za týmto účelom som preskúmal **uznesenia mestského zastupiteľstva v Šuranoch č. 34/2018-Z zo dňa 10.08.2018** (ďalej aj „uznesenie 2018“) a **č. 28/2022-Z zo dňa 23.06.2022** (ďalej aj „uznesenie 2022“), ktoré boli prijaté v súvislosti s voľbami do zastupiteľstva, konaných dňa 10.11.2018 (ďalej len „voľby 2018“) a dňa 29.10.2022 (ďalej len „voľby 2022“).

Verejný ochranca práv ako nezávislý orgán Slovenskej republiky chráni základné práva a slobody fyzických a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu.¹

Týmto Vám v zmysle § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv **oznamujem výsledky prieskumu:**

1. uznesením 2018 boli porušené základné práva obyvateľov mesta Šurany, ako aj kandidátov do zastupiteľstva **na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva** podľa **čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2** Ústavy Slovenskej republiky a podľa **čl. 25 písm. a) a b)** Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

¹ Čl. 151a ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; § 1 písm. a), § 3 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.

2. uznesením 2022 boli porušené základné práva obyvateľov mesta Šurany, ako aj kandidátov do zastupiteľstva **na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva** podľa **čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2** Ústavy Slovenskej republiky a podľa **čl. 25 písm. a) a b)** Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

3. Zastupiteľstvu preto podľa ust. § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv **navrhujem prijatie opatrení** na odstránenie stavu porušujúceho základné právo na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva, a to konkrétne aby:

pri určovaní počtu a veľkosti volebných obvodov a pri určovaní počtu volených poslancov zastupiteľstva v jednotlivých volebných obvodoch v nasledujúcich voľbách **určilo počet a veľkosti volebných obvodov, ako aj počet poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch tak, aby na zvolenie každého voleného poslanca zastupiteľstva pripadal približne rovnaký počet obyvateľov mesta Šurany, s odchýlkami medzi volebnými obvodmi do 10 % obyvateľov mesta Šurany.** Pritom je potrebné prihliadať aj zmeny počtu obyvateľov mesta a v priebehu času na tieto zmeny adekvátne reagovať.

Odôvodnenie

I. Účel prieskumu

Účelom konania je preskúmanie spôsobu určovania volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva, pokiaľ ide o počet obyvateľov s trvalým pobytom na území jednotlivých volebných obvodov, ako aj počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch. Preskúmané obdobie tvoria posledné dvoje voľby do zastupiteľstiev, a to voľby 2018 a voľby 2022.

Spôsob určovania volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva bol preskúmaný z pohľadu ústavnej požiadavky rovnosti aktívneho, ako aj pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Výsledkom prieskumu je posúdenie, či obyvatelia každého volebného obvodu vo voľbách do zastupiteľstva mali zachovanú približnú rovnosť ich volebného práva (približná rovnosť váhy každého hlasu), ako aj posúdenie, či každý kandidát na poslanca zastupiteľstva mal rovnaké podmienky na prístup k volenej funkcii.

II. Právne posúdenie

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy *„Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.“*

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy *„Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.“*

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy *„Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.“*

Podľa čl. 69 ods. 2 ústavy *„Obecné zastupiteľstvo tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Poslancov volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území*

trvalý pobyt. Voľby poslancov sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.“

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy „Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.“

Podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach² (ďalej len „pakt o občianskych a politických právach“) „Každý občan má právo a možnosť bez akýchkoľvek rozdielov uvedených v článku 2 a bez neodôvodnených obmedzení:

a) zúčastňovať sa na vedení verejných záležitostí priamo alebo prostredníctvom slobodne volených zástupcov;

b) voliť a byť volený v pravidelných voľbách, ktoré sa budú konať na základe všeobecného a rovného hlasovacieho práva, tajným hlasovaním zabezpečujúcim slobodu hlasovania“.

Podľa § 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „volebný zákon“) „Voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.“

Podľa § 166 ods. 1 volebného zákona „Pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov obecného zastupiteľstva v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva.“

Podľa § 166 ods. 2 volebného zákona „V obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov obecného zastupiteľstva, sa môže utvoriť jeden volebný obvod.“

Podľa § 166 ods. 3 volebného zákona „Volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich určí a zverejní obecné zastupiteľstvo v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb na úradnej tabuli obce a na jej webovom sídle, ak ho má zriadené.“

1. Všeobecne k rovnosti volebného práva

Volebné právo je prejavom princípov demokracie a suverenity ľudu³ a predstavuje ústavou garantované základné právo. Ústava stanovuje ako základné práva dve formy volebného práva. Článok 30 ods. 1 ústavy garantuje občanom právo zúčastňovať sa na

² V zbierke zákonov uverejnený vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb. o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

³ Čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 1 ústavy. Podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 100/07 „Podobne, ako sú zdrojom štátnej moci občania (čl. 2 ods. 1 ústavy), obdobne zdrojom moci obecnej samosprávy sú obyvatelia obce. Obyvatelia obce ustanovujú túto obecnú samosprávnú moc prostredníctvom slobodných a demokratických volieb. Voľby sú teda prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. obyvateľmi obce.“

správe verejných vecí priamo, alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov – garantuje teda aktívne volebné právo (právo voliť). Článok 30 ods. 4 ústavy následne garantuje právo občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok – garantuje teda pasívne volebné právo (právo byť volený). Rovnako aktívne a pasívne volebné právo garantuje aj pakt o občianskych a politických právach.

Ústava a pakt o občianskych a politických právach však na volebné právo kladú aj určité nároky a zakladajú jeho základné kvality. Tie sú stanovené v čl. 30 ods. 3 ústavy a v čl. 25 písm. b) paktu o občianskych a politických právach. V zmysle označených noriem je volebné právo všeobecné, rovné, priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Rovnosť volebného práva vo vzťahu k voľbám do obecných (mestských) zastupiteľstiev je zakotvená aj v čl. 69 ods. 2 ústavy.

Rovnosť volebného práva znamená, že každý volič má právo odovzdať vo voľbách jeden hlas, pričom tento hlas bude mať rovnaký vplyv na výsledok volieb, ako hlasy všetkých ostatných voličov. Nezaručuje sa ním teda len čisto matematická (aritmetická) rovnosť v procese sčítavania hlasov, ale aj rovnaká váha hlasu – teda zachovanie rovnakého pomeru medzi jednotlivými odovzdanými hlasmi pri určovaní volebného výsledku.

Uvedená rovnosť vo váhe hlasu každého voliča (rovina aktívneho volebného práva) má svoj zrkadlový odraz aj v pasívnom volebnom práve. Právo prístupu k voleným funkciám za rovnakých podmienok neznamená len právo na započítanie jedného hlasu od každého voliča, ktorý kandidátovi na volenú funkciu odovzdal svoj hlas, ale aj právo na to, aby mal každý hlas odovzdaný pre konkrétneho kandidáta rovnakú váhu, ako hlas odovzdaný pre každého iného kandidáta na rovnakú volenú funkciu.

Ako uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), „Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patrila jeden hlas, resp. rovnaký počet hlasov ako iným voličom a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (príp. iného) mandátu.“⁴

2. Rovnosť volebného práva a volebné obvody

Účelom členenia územia obce na viac volebných obvodov je predovšetkým ušší vzťah reprezentácie obyvateľov volebného obvodu s poslancami zastupiteľstva, ktorí sú volení v rámci ich volebného obvodu. Vo voľbách do mestských zastupiteľstiev, v ktorých je počet volených poslancov vyšší než 12 ide o zákonnú povinnosť. Rozčlenenie územia obce na volebné obvody vyplýva z § 166 ods. 1 volebného zákona. V prípade, ak sa vo voľbách do zastupiteľstva volí 12 a menej poslancov, volebný zákon umožňuje obci na svojom území vytvoriť aj jeden viacmandátový volebný obvod (§ 166 ods. 2 volebného zákona). V prípade miest, ktoré sa členia na mestské časti možno vytvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec zastupiteľstva.

⁴ Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/98, s. 15; uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 10.

Právomoc určovať jednotlivé volebné obvody a počet v nich volených poslancov je podľa § 166 ods. 3 volebného zákona zverená obecnému zastupiteľstvu.

Uznesenie zastupiteľstva o určení volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva môže zasiahnuť do základných práv zaručených v čl. 30 ústavy spojení s čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj do práv zaručených čl. 25 paktu o občianskych a politických právach,⁵ a to napriek svojej organizačnej povahe. Takéto uznesenie má mimoriadny vplyv na výkon volebného práva, a to predovšetkým na zásadu rovnosti volebného práva, keďže ovplyvňuje váhu jednotlivých hlasov voličov. Tieto závery vyplývajú aj z aktuálnej judikatúry ústavného súdu.⁶

Zákon o volebnom práve kladie na zastupiteľstvá pri určovaní konkrétnych volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva požiadavky, ktoré bránia zastupiteľstvu určovať volebné obvody a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva úplne ľubovoľne.⁷ Ust. § 166 ods. 1 volebného zákona ukladá obciam povinnosť určovať volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva **pomerne** k počtu obyvateľov obce.

Uvedená požiadavka je prejavom ústavou garantovanej rovnosti volebného práva na úrovni volebného zákona. **Rovnosť volebného práva totiž môže byť pri vytváraní volebných obvodov porušená tým, že na poslancov volených v rôznych obvodoch prípadne výrazne odlišný počet obyvateľov.** Ak sú volebné obvody určené s výrazne odlišným počtom obyvateľov v pomere k voleným poslancom, môže to viesť k tomu, že hlasy voličov v rôznych obvodoch budú mať rozdielnu váhu.

Zachovanie rovnosti volebného práva pri určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva sa určuje podľa celkového počtu všetkých obyvateľov obce (§ 166 ods. 1 volebného zákona), nie podľa počtu platných odovzdaných hlasov (podľa reálnej volebnej účasti).

3. Preskúmanie rovnosti volebného práva vo voľbách 2018 a vo voľbách 2022

3.1. Prepočty pre voľby 2018

Pri posudzovaní ústavnosti a zákonnosti volebných obvodov v meste Šurany vo voľbách 2018 bolo potrebné vychádzať z celkového počtu obyvateľov mesta Šurany a počtu

⁵ Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ochrana ústavnosti a zákonnosti volieb sa poskytuje voľbám v širšom zmysle, teda nielen v procese výkonu volieb, ale aj v procese ich prípravy. K tomu rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 36/03, PL. ÚS 6/06, PL. ÚS 8/2012.

⁶ Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 13/2023, bod 49.: „Pri materiálnom narušení princípu rovnosti volebného práva nejde o jeho narušenie výslovným určením rozdielneho počtu hlasov alebo ich váhy pre rôzne kategórie voličov, ale o narušenie spočívajúce v tom, že hlasy rôznych voličov majú pri celkovom zisťovaní výsledkov volieb rôznu váhu. Materiálne porušenie princípu rovnosti volebného práva súvisí s konštrukciou volebných obvodov, t. j. s problémom tzv. volebnej geometrie, keď veľkosť volebných obvodov je stanovená tak, že na jeden volený mandát neprípadá približne rovnaký počet voličov a na získanie mandátu preto nestačí približne rovnaký počet hlasov. K takémuto stavu môže dôjsť buď (zámerne) nesprávnym stanovením hraníc volebných obvodov, alebo ich zakonzervovaním, ktoré nereflektuje meniaci sa demografický vývoj, teda nárast alebo pokles počtu voličov.“

⁷ Napr. aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 52/10, bod 53.

obyvateľov v jednotlivých volebných obvodoch a určeného počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch:

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkové a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	9 827	13
volebný obvod č. 1	6 871	8
volebný obvod č. 2	1 202	2
volebný obvod č. 3	825	2
volebný obvod č. 4	929	1

Pre určenie, či boli volebné obvody primerane veľké k počtu ich obyvateľov, resp. či došlo k určeniu počtu volených poslancov zastupiteľstva v týchto obvodoch v súlade s čl. 30 a čl. 69 ústavy, ako aj s § 166 ods. 1 volebného zákona, je potrebné určiť priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v celom meste (celomestský priemer), a priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch. Tento počet sa určí ako podiel počtu obyvateľov a počtu volených poslancov.

Pre lepšie vyjadrenie uvedených rozdielov je vhodné rozdiely medzi počtami obyvateľov na jedného poslanca previesť na percentá, ktoré odhalia úroveň odchýlky. Nižšie sú uvedené počty obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca, ako aj percentuálnej odchýlky počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch od celkového priemeru:

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	756	100 %
volebný obvod č. 1	859	113,62 %
volebný obvod č. 2	601	79,50 %
volebný obvod č. 3	413	54,63 %

volebný obvod č. 4	929	122,88 %
--------------------	-----	----------

Nižšie sú uvedené celkové percentuálne rozdiely medzi jednotlivými obvodmi, teda reálne rozdiely v priemernom počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v jednotlivých volebných obvodoch v meste Šurany:

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	34,13 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	58,99 %
volebné obvody č. 1 a č. 4	9,26 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	24,87 %
volebné obvody č. 2 a č. 4	43,39 %
volebné obvody č. 3 a č. 4	68,25 %

Hodnoty ukazujú **rozdiely vo váhe hlasu obyvateľov volebných obvodov. Potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 3 tak bola najsilnejšia, zatiaľ čo potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 4 bola najnižšia. Medzi volebnými obvodmi s najvyššou a najnižšou váhou hlasov voličov sú zároveň najvyššie percentuálne rozdiely.**

Uvedený nepomer medzi obvodmi možno zobrazit' aj na porovnaní pomeru obyvateľov volebných obvodov a pomerov poslancov zastupiteľstva v nich volených:

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 2:

a) obyvatelia: $6871 : 1202 = 5,72 : 1$
b) poslanci: $8 : 2 = 4 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 3:

a) obyvatelia: $6871 : 825 = 8,33 : 1$
b) poslanci: $8 : 2 = 4 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 3:

a) obyvatelia: $1202 : 825 = 1,46 : 1$
b) poslanci: $2 : 2 = 1 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 4:

- a) obyvatelia: 1202 : 929 = **1,29 : 1**
b) poslanci: **2 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 4 a č. 3:

- a) obyvatelia: 929 : 825 = **1,13 : 1**
b) poslanci: **1 : 2**

3.2. Prepočty pre voľby 2022

Rovnakým spôsobom možno dospieť k údajom vzťahujúcim sa k voľbám do zastupiteľstva v roku 2022.

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkovo a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	9 410	13
volebný obvod č. 1	6 494	9
volebný obvod č. 2	1 176	2
volebný obvod č. 3	837	1
volebný obvod č. 4	903	1

Priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v celom meste Šurany (celomestský priemer) a priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch a percentuálne vyjadrenie odchýlky reálneho priemerného počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch od celomestského priemeru:

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	724	100 %

volebný obvod č. 1	722	99,72 %
volebný obvod č. 2	588	81,22 %
volebný obvod č. 3	837	115,61 %
volebný obvod č. 4	903	124,72 %

Nižšie sú uvedené celkové percentuálne rozdiely medzi jednotlivými obvodmi, teda reálne rozdiely v priemernom počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslancový mandát v jednotlivých volebných obvodoch v meste Šurany:

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	18,51 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	15,88 %
volebné obvody č. 1 a č. 4	25,00 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	34,39 %
volebné obvody č. 2 a č. 4	43,51 %
volebné obvody č. 3 a č. 4	9,12 %

Hodnoty ukazujú **rozdiely vo váhe hlasu obyvateľov volebných obvodov. Potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 2 tak bola najsilnejšia, zatiaľ čo potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 4 bola najnižšia. Medzi volebnými obvodmi s najvyššou a najnižšou váhou hlasov voličov sú zároveň najvyššie percentuálne rozdiely.**

Uvedený nepomer medzi obvodmi možno zobrazit' aj na porovnaní pomeru obyvateľov volebných obvodov a pomerov poslancov zastupiteľstva v nich volených:

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 2:

- a) obyvatelia: $6494 : 1176 = 5,52 : 1$
b) poslanci: $9 : 2 = 4,5 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 3:

a) obyvatelia: 6494 : 837 = **7,76 : 1**
b) poslanci: **9 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 4:

a) obyvatelia: 6494 : 903 = **7,19 : 1**
b) poslanci: **9 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 3:

a) obyvatelia: 1176 : 837 = **1,41 : 1**
b) poslanci: **2 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 4:

a) obyvatelia: 1176 : 903 = **1,3 : 1**
b) poslanci: **2 : 1**

3.3. Vyhodnotenie určených volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva v rokoch 2018 a 2022

Z číselných údajov vyplýva, že zastupiteľstvo určilo volebné obvody a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva v rozpore s požiadavkou primeranosti podľa § 166 ods. 1 volebného zákona a v rozpore s ústavným princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj v rozpore s čl. 25 písm. b) paktu o občianskych a politických právach.

Na jednej strane je zrejmé, že pri určovaní volebných obvodov nie je nikdy možné dosiahnuť vytvorenie presne rovnakých volebných obvodov s matematicky rovným počtom obyvateľov. Požiadavkou vyplývajúcou z ústavy, paktu o občianskych a politických právach, ako aj z volebného zákona však je, aby na poslancecké mandáty pripadajúce na jednotlivé volebné obvody pripadal *približne* rovnaký počet obyvateľov obce.⁸

Volebný zákon v § 166 ods. 1 ukladá ako jedinú podmienku pri vytváraní volebných obvodov a určovaní počtu poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení, tak, aby každému poslanceckému mandátu zodpovedal približne rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Táto podmienka vyplýva zastupiteľstvu aj z ústavy, ktorá má povahu bezprostredného prameňa práva a zastupiteľstvo je povinné na ňu prihliadať a postupovať v súlade s jej normami.⁹

⁸ Rovnako uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07.

⁹ Nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 32/95, III. ÚS 305/08, I. ÚS 106/2016.

Existencia nepomeru medzi volebnými obvodmi môže byť v praxi spôsobovaná predovšetkým záujmom malých mestských častí mať v zastupiteľstve „svojich“ poslancov, ktorí by na pôde zastupiteľstva hájili záujmy týchto malých mestských častí.

Takýto záujem – záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve je nepochybne záujmom legitímnym. Uvedený legitímny verejný záujem uznal aj ústavný súd v uzneseniach sp. zn. PL. ÚS 34/99 a IV. ÚS 96/07.

V uznesení sp. zn. IV. ÚS 96/07 však tento legitímny dôvod pri určovaní volebných obvodov uznal len pod podmienkou, že utvorenie samostatných volebných obvodov v malých mestských častiach nezasiahne do ústavného princípu rovnosti volebného práva: „*Ústavný súd nespochybňuje, že záujem obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (poslanca nimi zvoleného) má charakter legitímneho verejného záujmu. Zároveň ale pripomína, že pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo ústavou, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.*“¹⁰

V uznesení sp. zn. PL. ÚS 34/99 ústavný súd uviedol: „*Zákon ukladá vytvoriť volebné obvody aj určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení, podľa jediného kritéria tak, aby každému poslancovému mandátu zodpovedal rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Obecné zastupiteľstvo môže pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť iné kritériá, ak neohrozia približnú rovnakosť počtov obyvateľov pripadajúcich na každý poslancov mandát.*“ (...) „*veľké rozdiely v počtoch občanov pripadajúcich na jeden poslancov mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody.*“¹¹

Na druhej strane je však potrebné upozorniť, že ani legitímny verejný záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve nemá ústavný rozmer, na rozdiel od princípu rovnosti volebného práva. Právo na územnú samosprávu, ktorej nositeľkou je aj obec (mesto) je ústavou v čl. 64 až čl. 71 garantované pre obec ako celok, nie pre mestskú časť, ktorá nemá postavenie obce.¹² Nepomer medzi počtom obyvateľov jednotlivých volebných obvodov pripadajúcich na jeden poslancov mandát v zastupiteľstve tak nie je možné ospravedlniť ani poukazom na ústavou garantovaný princíp územnej samosprávy.

Navyše, podstatou územnej samosprávy je v prvom rade priblíženie výkonu verejnej moci na komunálnej úrovni bližšie k zdroju verejnej moci – teda k občanom, resp. obyvateľom obce (mesta). Územná samospráva slúži v prvom rade pre ľudí – jej obyvateľov, nie pre

¹⁰ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 12.

¹¹ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 34/99, s. 12.

¹² Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 8/2020, bod 35.: (...) „*právo na územnú samosprávu má podobu kolektívneho práva prináležiaceho miestnemu spoločenstvu, ktorým je obec ako právnická osoba, a nie jej časť.*“

samotné územie. Základné právo na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva, ktoré je právom voličov a kandidátov do zastupiteľstva preto musí mať prednosť pred záujmom na zastúpenie určitého územia obce v prípade ich vzájomnej kolízie.¹³

K jednomandátovým obvodom

Mestské zastupiteľstvo interpretovalo ust. § 166 ods. 1 volebného zákona, podľa ktorého možno v mestských častiach miest utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec zastupiteľstva, ústavne nesúladným spôsobom. Pokiaľ zastupiteľstvo dospelo k záveru, že pomer medzi obyvateľmi mestskej časti Argentína - **volebného obvodu č. 4** a ostatnými mestskými časťami / volebnými obvody vo **volbách 2018** a medzi obyvateľmi mestskej časti Nitriansky Hrádok - **volebného obvodu č. 3** a mestskej časti Argentína - **volebného obvodu č. 4** a ostatnými mestskými časťami / volebnými obvody vo **volbách 2022** je dostatočný na to, aby tieto mestské časti mohli byť samostatnými volebnými obvody a aby každej z týchto mestských častí pripadol jeden poslanec zastupiteľstva, zastupiteľstvo vôbec nesledovalo účel uvedenej normy § 166 ods. 1 volebného zákona.¹⁴

Ustanovenie § 166 ods. 1 volebného zákona v časti o utváraní jednomandátových volebných obvodov v spojení s princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 ústavy treba interpretovať tak, že na každého poslanca toho istého mestského zastupiteľstva má pripadať **bez ohľadu na volebný obvod**, v ktorom kandidoval, **približne rovnaký počet obyvateľov**.¹⁵

Utvoriť jednomandátový volebný obvod v mestskej časti tak možno len vtedy, ak počet obyvateľov konkrétnej mestskej časti zodpovedá zistenému priemernému počtu obyvateľov mesta na jedného poslanca podľa celomestského priemeru (konkrétny počet uvedený v tabuľkách vyššie). Zároveň, ak je počet obyvateľov mestskej časti menší, samostatný volebný obvod výlučne pre takúto mestskú časť vytvoriť nemožno, pretože by došlo k porušeniu ústavného princípu rovnosti. Z uvedeného dôvodu týmto mestským časťam neprislúcha postavenie samostatných jednomandátových volebných obvodov a ich určenie bolo v rozpore s § 166 ods. 1 volebného zákona.

¹³ V tomto kontexte možno poukázať na priliehavý výrok predsedu Najvyššieho súdu Spojených štátov Earla Warrena z rozhodnutia tohto súdu týkajúceho sa disproporcii vo volebných obvody vo veci *Reynolds v. Sims*, 377 U. S. 533 (1964), že volení zástupcovia „*reprezentujú ľudí, nie históriu, ekonomické záujmy, pozemky či stromy.*“

¹⁴ Z čl. 152 ods. 4 ústavy vyplýva povinnosť výkladu a interpretácie zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou. Podľa uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 34/99, s. 10 – 11: „*Citované ustanovenie je všeobecné interpretačné pravidlo, ktoré je záväzné aj pre orgány územnej samosprávy. V okolnostiach prípadu z čl. 152 ods. 4 ústavy vyplynula povinnosť mestského zastupiteľstva vytvoriť volebné obvody v meste (...) s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal približne rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo zúčastniť sa na správe vecí verejných voľbou svojich zástupcov, alebo ak uplatní ústavou zaručené právo uchádzať sa o prístup k voleným funkciám v mestskom zastupiteľstve.*“

¹⁵ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 12.

Maximálna prípustná odchýlka vo veľkosti volebných obvodov

K neprípustným percentuálnym, resp. pomerným odchýlkam sa vo svojej rozhodovacej činnosti vyjadrili príslušné súdy. Ústavný súd vyslovil ako neprípustný nepomer medzi obyvateľmi volebných obvodov v pomere 10 : 1 (IV. ÚS 96/07) alebo 5,1 násobok voličov – pomer 5,1 : 1 (PL. ÚS 34/99). Rovnaký nepomer (5,1 : 1) medzi volebnými obvodmi považoval za porušenie čl. 25 paktu o občianskych a politických právach aj Výbor OSN pre ľudské práva v rozhodnutí *Istvan Matyus proti Slovensku*.¹⁶ Ústavný súd Českej republiky ako prijateľnú v komunálnych voľbách považoval odchýlku v počte obyvateľov vo volebných obvodoch 12 % (Pl. ÚS 52/10).

Vzhľadom k skutočnosti, že volebný zákon ani judikatúra súdov doposiaľ neurčili maximálnu prípustnú odchýlku medzi priemerným počtom obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca zastupiteľstva medzi volebnými obvodmi, je potrebné vychádzať z *Kódexu dobrej praxe vo volebných veciach*, ktorý bol vypracovaný Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátskou komisiou), ktorá je poradným orgánom Rady Európy.¹⁷ Podľa uvedeného kódexu by **odchýlka nemala byť väčšia ako 10 % a nikdy by nemala presiahnuť 15 %**.¹⁸

Zhrnutie

Z počtu obyvateľov jednotlivých volebných obvodov vyplýva nepomer medzi obyvateľmi pripadajúcimi na jeden poslanecký mandát vo viacerých volebných obvodoch.

Spôsob akým boli uznesením 2018 určené volebné obvody vo voľbách do zastupiteľstva v roku 2018, spôsobil podreprezentáciu obyvateľov volebných obvodov č. 4 a č. 1 a naopak, nadreprezentáciu obyvateľov volebných obvodov č. 3 a č. 2.

Spôsob akým boli uznesením 2022 určené volebné obvody vo voľbách do zastupiteľstva v roku 2022, spôsobil podreprezentáciu obyvateľov volebných obvodov č. 4 a č. 3 a naopak, nadreprezentáciu obyvateľov volebného obvodu č. 2.

3.4. Záver

Nepomer, resp. percentuálne odchýlky v počte obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca zastupiteľstva vo volebných obvodoch vo voľbách 2018 aj vo voľbách 2022 vysoko presiahli maximálne prípustné odchýlky.

Takýto nepomer medzi veľkosťou volebných obvodov predstavuje porušenie rovnosti volebného práva voličov, ako aj kandidátov na poslancov zastupiteľstva. **Aktívne volebné právo voličov bolo porušené** tým, že v dôsledku neproporčne určených volebných obvodov **mali hlasy jednotlivých voličov** vo voľbách do zastupiteľstva **výrazne odlišnú váhu**, a to

¹⁶ *Matyus v. Slovakia*, Comm. 923/2000, U.N. Doc. A/57/40, Vol. II, at 257 (HRC 2002). Dostupné na internete: http://www.worldcourts.com/hrc/eng/decisions/2002.07.22_Matyus_v_Slovakia.htm

¹⁷ Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report - Adopted by the Venice Commission at its 51st and 52nd sessions (Venice, 5-6 July and 18-19 October 2002). CDL-AD(2002)023rev2-cor-e. Dostupné na internete: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023rev2-cor-e)

¹⁸ Tamtiež, s. 6 a 16.

predovšetkým výrazným znevýhodnením voličov vo volebnom obvode č. 4 a č. 1 (voľby 2018), resp. č. 4 a č. 3 (voľby 2022), a naopak, výrazným a neprímeraným zvýhodnením voličov vo volebnom obvode č. 3 (voľby 2018) a č. 2 v oboch voľbách.

Pokiaľ ide o **pasívne volebné právo kandidátov na poslancov** zastupiteľstva, výrazne odlišná váha hlasov vo volebných obvodoch vo výsledku **porušila aj ich základné právo na prístup k voleným funkciám za rovnakých podmienok. Podmienky na zvolenie za poslanca zastupiteľstva vo voľbách 2018 aj vo voľbách 2022 boli totiž v jednotlivých volebných obvodoch výrazne odlišné.** Kandidáti na poslancov zastupiteľstva, ktorí kandidovali vo volebných obvodoch č. 3 (voľby 2018) a č. 2 v oboch voľbách boli v podmienkach na získanie mandátu výrazne zvýhodnení v porovnaní s kandidátmi na poslancov zastupiteľstva vo volebnom obvode č. 4 a č. 1 (voľby 2018, resp. č. 4 a č. 3 (voľby 2022).

Takýmto odlišným zaobchádzaním bez relevantného, ústavou aprobovaného dôvodu došlo aj k diskriminácii obyvateľov mesta a kandidátov na poslancov zastupiteľstva.

Uznesením 2018 a uznesením 2022 tak zastupiteľstvo určením volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva porušilo princíp rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 69 ods. 2 ústavy a čl. 25 písm. a) a b) paktu o občianskych a politických právach v spojení so zákazom diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy.

Okrem toho pri určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov porušilo mestské zastupiteľstvo aj § 166 ods. 1 v spojení s § 2 volebného zákona.

III. Návrhy opatrení

Vzhľadom závery o porušení základných práv a slobôd navrhujem zastupiteľstvu podľa § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv prijatie nasledovných opatrení:

Zastupiteľstvu v prvom rade navrhujem, aby v nasledujúcich voľbách do zastupiteľstva rešpektovalo ústavné normy a ústavný princíp rovnosti volebného práva. V praxi je potrebné určovať volebné obvody tak, aby na každého jedného poslanca zastupiteľstva, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov. Maximálna prípustná odchýlka medzi počtami obyvateľov, ktorí pripadajú na jedného poslanca zastupiteľstva, môže v zmysle judikatúry súdov a odporúčaní medzinárodných organizácií predstavovať ideálne 10 %, no maximálne 15 %.

Zastupiteľstvo môže určiť akékoľvek iné obvody. Nie je však úlohou verejného ochrancu práv, aby ako štátny orgán zasahoval do práva na územnú samosprávu miest a obcí a do výhradnej kompetencie ich zastupiteľstiev a navrhoval prijímanie konkrétnych volebných obvodov. Z uvedeného dôvodu zastupiteľstvu nenavrhujem žiadny konkrétny model volebnej geometrie na území mesta Šurany. Ako verejný ochranca práv, ktorý je ústavou povelaný k ochrane základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb, však budem pozorne sledovať, či prípadné nové volebné rozdelenie bude rešpektovať princíp rovnosti volebného práva obyvateľov, ako aj kandidátov na poslancov zastupiteľstva. Určenie volebných obvodov v podobe, v akej bolo určené vo voľbách 2018 a 2022 však nie je ústavne akceptovateľné.

Ako inšpiratívny príklad dobrej praxe Vám v prílohe tohto oznámenia prikladám volebné rozdelenie mesta Senec, ktorého určenie volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov spĺňa ústavné a zákonné kritériá. Na príklade mesta Senec je tiež možné vidieť, ako v priebehu času upravoval hranice a počty volebných obvodov a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva v súvislosti s demografickým vývojom počtu svojich obyvateľov.

Keďže orgánom verejnej moci, ktorý v tomto prípade porušil vyššie uvedené základné práva a slobody, je zastupiteľstvo, chcem Vás požiadať, aby ste s týmto oznámením o výsledkoch vybavenia podnetu a výzvou na prijatie opatrení oboznámili všetkých poslancov zastupiteľstva.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv¹⁹ je zastupiteľstvo **povinné** oznámiť verejnému ochrancovi práv stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia **v lehote 20 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia**. Zohľadňujem však skutočnosť, že zasadnutia zastupiteľstva sa môžu konať v dlhších časových rozstupoch. Preto budem akceptovať doručenie stanoviska zastupiteľstva po jeho najbližšom zasadnutí konanom po doručení tohto oznámenia.

Zároveň som si vedomý, že podľa § 166 ods. 3 volebného zákona bude zastupiteľstvo svoje uznesenie o určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov prijímať až po vyhlásení ďalších volieb do orgánov samosprávy obcí. Preto netrvám na implementácii navrhovaných opatrení v lehote 20 dní od prijatia tohto oznámenia. Očakávam však, že pri prijímaní predmetného uznesenia zastupiteľstva budú tieto závery zohľadnené, čo budem sledovať a následne vyhodnocovať.

Za pochopenie a spoluprácu Vám vopred ďakujem. V prípade potreby ozrejmenia navrhnutých opatrení sa neváhajte obrátiť na Kanceláriu verejného ochrancu práv.

S pozdravom

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv

Prílohy: Určenie volebných obvodov v meste Senec, vrátane prepočtu odchýlok a pomerov

¹⁹ Podľa § 19 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv „Orgán verejnej správy je povinný do 20 dní odo dňa doručenia výzvy na prijatie opatrení oznámiť verejnému ochrancovi práv svoje stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia.“

MESTO SENEČ

Mestský úrad v Senci, Mierové námestie č.8., 903 01 Senec

Kancelária verejného ochrancu práv Bratislava	
Dátum:	27. 03. 2024
Číslo záznamu:	344/2024
Prilohy/listy:	2/1
Číslo spisu:	1870/24/2007
Vybavuje:	GOM.

Kancelária verejného ochrancu práv
Mgr. Peter Gombala
Sekcia ochrany základných práv a slobôd
Grösslingová 35
811 09 Bratislava

Váš list číslo
2870/2024/KOVP

Naše číslo
7701/2023

Vybavuje:
Mgr. Anna Škrípová

Senec
21.3.2024

Tel. 02/2302051 232

Vec: Predloženie písomného stanoviska

Vážený pán Mgr. Gombala,

Dňa 5.3.2024 Mesto Senec elektronickou poštou obdržali Vašu žiadosť o predloženie písomného stanoviska ku konaniu, ktoré začal verejný ochranca práv na základe §13 ods.1 č.564/2001 Z.z. o verejnom ochrancovi práv so zameraním na **dodržiavanie rovnosti volebného práva vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev**. Na základe ustanovenia § 17 ods.1 písm. b), §17 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 22 ods. 2 a § 27 a ods.2 zákona o verejnom ochrancovi práv žiadate o predloženie nasledovných informácií, listín a vysvetlení, ktoré Vám v nasledovnom písomne predkladáme vrátane príloh :

- Uznesenie z roku 2018 a 2022 mestského zastupiteľstva, ktorými stanovilo počet poslancov zastupiteľstva a určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov:**
 - Zápisnica z rokovania Mestského zastupiteľstva v Senci, konaného dňa 26.6.2018,
 - Uznesenie z rokovania Mestského zastupiteľstva v Senci zo dňa 11. 05.2022.
- Celkový počet poslancov zastupiteľstva a počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých obvodoch:**
 - Volebné obdobie 2018-2022:
 - počet volených poslancov: 19, z toho
 - volebný obvod č. 1 : 10 poslancov
 - volebný obvod č. 2 : 9 poslancov
 - Volebné obdobie 2022-2026:
 - počet volených poslancov: 21, z toho
 - volebný obvod č. 1 : 9 poslancov
 - volebný obvod č. 2 : 8 poslancov
 - volebný obvod č. 3 : 4 poslancov
- Celkový počet obyvateľov ku dňu prijatia jednotlivých uznesení:**
 - 2018-2022: počet obyvateľov: 19 147
 - 2022-2026: počet obyvateľov: 20 425

4. Počet obyvateľov mesta vo všetkých jednotlivých volebných obvodoch ku dňu prijatia uznesení:

- **2018-2022:** obvod č. 1. : 9 896
obvod č. 2. : 9 251
- **2022-2026:** obvod č. 1. : 8 708
obvod č. 2. : 7 810
obvod č. 3.: 3 907

5. Počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca za jednotlivé volebné obvody:

- **2018-2022:** obvod č. 1. : 990
obvod č. 2. : 1 028
- **2022-2026:** obvod č. 1. : 967
obvod č. 2. : 976
obvod č. 3.: 976

V jednotlivých volebných obvodoch bolo približne rovnaký počet obyvateľov, ktorí pripadli na jedného poslanca.

6. 2018-2022:

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva konaného 07.02.2018 bola uznesením č. 17/2018 dočasne zriadená komisia MsZ za účelom utvorenia volebných obvodov pre nadchádzajúce voľby do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali v roku 2018. Komisia poverená mestským zastupiteľstvom mala za úlohu pripraviť na zasadnutie mestského zastupiteľstva najvhodnejšiu alternatívu usporiadania volebných obvodov. Členovia tejto komisie na svojich zasadnutiach prerokovali komplexne agendu týkajúcu sa zabezpečenia komunálnych volieb z pohľadu zachovania približnej rovnosti volebného práva pre každého obyvateľa volebného obvodu ako aj ako aj vtedy aktuálny stav volebných obvodov a navrhli ponechať 2 volebné obvody pri počte 19 poslancov, čo je zákonom určený maximálny počet, ktorý je zhodný so súčasným stavom.

2022-2026:

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva konaného 30.03.2022 bola uznesením č. 30/2022 dočasne zriadená komisia MsZ za účelom utvorenia volebných obvodov na nastávajúce voľby do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali v roku ~~2012~~ 2022. Komisia bola poverená mestským zastupiteľstvom pripraviť na zasadnutie mestského zastupiteľstva najvhodnejšiu alternatívu usporiadania volebných obvodov. Členovia komisie na svojich zasadnutiach prerokovali problematiku volieb, ako aj v aktuálnom čase existujúci stav volebných obvodov a navrhli vytvoriť 3 volebné obvody a 21 poslancov.

V prípade akýchkoľvek Vašich požiadaviek na ďalšie informácie súvisiacich s Vaším konaním, neváhajte nás kontaktovať.

S pozdravom

Ing. Pavol Kvál
Primátor mesta

Príloha:

- Zápisnica z rokovania Mestského zastupiteľstva v Senci, konaného dňa 26.6.2018,
- Uznesenie z rokovania Mestského zastupiteľstva v Senci zo dňa 11. 05.2022.

Prepočty k určovaniu volebných obvodov v meste Senec

1. Voľby 2018

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkové a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	19 147	19
volebný obvod č. 1	9896	10
volebný obvod č. 2	9251	9

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	1008	100 %
volebný obvod č. 1	990	98,21 %
volebný obvod č. 2	1028	101,98 %

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	3,77 %

2. Voľby 2022

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkovo a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	20 425	21
volebný obvod č. 1	8708	9
volebný obvod č. 2	7810	8
volebný obvod č. 3	3907	4

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	973	100 %
volebný obvod č. 1	968	99,49 %
volebný obvod č. 2	976	100,31 %
volebný obvod č. 3	977	100,41 %

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	0,82 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	0,92 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	0,1 %